

AVALDE EŞİN RIZASI SORUNU VE RIZANIN ARANMAYACAĞINA İLİŞKİN İÇTİHADI BİRLEŞTİRME KARARININ ELEŞTİRİSİ

Mehmet ÜÇER*

Ali AYLI**

ÖZ

Kefalet sözleşmesi, Türk Borçlar Kanununda düzenlenmiş, kişisel teminat amacı taşıyan sözleşmelerdendir. İvazsız olan bu sözleşmede kefil, borçlunun borcunu ifa etmemesi durumunda sorumluluk almaktadır. Çoğunlukla hatır ilişkilerine dayanan bu sözleşme sebebiyle kefiller, çoğu zaman bir menfaatleri olmadığı halde, borcu ifa etmek zorunda kalmakta ve borçluya rücu ettiklerinde, herhangi bir şey elde edememektedirler. Bu durum borçlu ile birlikte ailesinin de önemli zorluklarla karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır.

Bu sebeple Kanun Koyucu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda kefil koruyucu nitelikte getirdiği pek çok düzenlemenin yanı sıra, kefalette eşin rızasının da aranmasını şart koşturmuştur. Bununla yetinmeyerek, TBK m. 603

---

* Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Roma Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, E-Mail: mehmetucer1@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1860-4668.

** Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, E-Mail: aliayli@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1791-2658.

Makalenin Gönderim Tarihi : 15.03.2019.

Makalenin Kabul Tarihi : 17.05.2019.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihatı Birleştirme Kararının Eleştirisi

hükmüyle, bu koruyucu hükümlerin, kefalete benzeyen diğer hukukî işlemlere de uygulanmasını emretmiştir.

Türk Ticaret Kanununda düzenlenen aval kurumunun da, bu kapsamda olup olmadığı, gerek doktrinde, gerekse yargısal içtihatlarda sürekli tartışılmıştır. Yargıtay, 2018 yılında içtihatları birleştirdiği kararında, aval kurumunun TBK m 603 kapsamında değerlendirilemeyeceğini ve eşin rızasının aranmasına gerek olmadığına hükmetmiştir.

Bu çalışmada, her iki kurum ele alınmış ve Yargıtay'ın sözü edilen kararı kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Kanunun özü ve amacı dikkate alındığında, Yargıtay'ın gerekçelerinin tatmin edici olmadığı ve avalde de eşin rızasının aranması gerekeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kefalet sözleşmesinde şekil, şahsî teminat, eşin rızası, aval, kıymetli evrak.

DIE PROBLEMATIK DER ZUSTIMMUNG DER EHEFRAU/EHEMANN BEIM WECHSELAVAL UND KRITIK DES URTEILS VOM OBERSTEN GERICHTSHOF, WONACH BEIM WECHSELAVAL DIE ZUSTIMMUNG DER EHEFRAU/EHEMANN NICHT ERFORDERLICH SEI

ZUSAMMENFASSUNG

Bürgschaftsvertrag ist im Türkischen Obligationengesetz geregelt. Die Bürgschaft ist derjenige Schuldvertrag, der eine bestehende Forderung sichert, indem sich jemand - der Bürge - gegenüber dem Gläubiger eines Dritten dazu verpflichtet, dieselbe Leistung zu erbringen, die der Hauptschuldner schuldet, falls sie nicht befriedigt wird. Häufig hat der Bürge kein unmittelbares eigenes Interesse an der Bürgschaft. Es gibt viele Menschen, die eine selbstschuldnerische Bürgschaft übernehmen, um dem Kreditnehmer einen Gefallen zu tun. Leider machen sie später dann gelegentlich die Erfahrung, dass sie sich mit ihrer Kreditbürgschaft auf etwas eingelassen haben, wo sie die Konsequenzen für sich selbst gar nicht kannten und absehen konnten.

Daher enthält das türkische Obligationengesetz Nr. 6098 vielfältige Vorschriften zum Schutz des Bürgen, unter anderem die Zustimmung der Ehefrau/Ehemann bei Bürgschaft. Darüber hinaus hat der Gesetzgeber im Art. 603 TOG angeordnet, dass diese Vorschriften auch bei anderen bürgschaftsähnlichen Rechtsgeschäften anzuwenden sind.

Ob das Wechselaval, das im türkischen Handelsgesetz geregelt ist, ein bürgschaftsähnliches Rechtsgeschäft ist, ist im türkischen rechtswissenschaftlichen Lehre und Rechtsprechung umstritten. Der türkische Oberste Gerichtshof hat in seinem Urteil von 2018 entschieden, dass das Wechselaval nicht unter Art. 603 TOG falle und bei Wechselaval die Zustimmung der Ehefrau/Ehemann nicht erforderlich sei.

In dieser Arbeit wird versucht, im Lichte des Urteils vom Obersten Gerichtshofes diese beiden Rechtsgeschäfte auseinanderzusetzen. Im Schluss wird zum Ergebnis gelangt, dass die Überlegungen des Obersten Gerichtshofes nicht überzeugend sind und die Zustimmung der Ehefrau/Ehemann auch bei Wechselaval erforderlich sein soll.

Schlüsselwörter: Form des Kautionsvertrags, Persönliche Garantie, Zustimmung der Ehefrau/Ehemann, Wechselaval, Wertpapiere.

I. GİRİŞ

Modern Hukuklarda borçlunun borçtan şahsıyla sorumlu tutulamayacağı ve ancak malvarlığı ile sorumlu olabileceği, sözleşmeden doğan borçlar için hapis yasağı gibi ilkeler, borç ilişkilerinde alacaklı açısından, teminat kurumunu daha lüzumlu kılmıştır. İkel dönemlerde “şahıs üzerinde icra” genel geçer bir uygulama iken; ilerleyen dönemlerde, cebri icranın hedefi borçlunun şahsı yerine, malvarlığı olmuştur. Şahıs üzerinde icra uygulaması, bazen aynı ve şahsî teminattan daha etkili olabilmekteydi. Fakat kabul edilmelidir ki, şahıs üzerinde icra, alacağın elde edilmesini değil, olsa olsa alacaklının intikam hissini tatmini sonucunu doğurur. Bu tür ikel içgüdülerin tatmininde, devletin aracı olmasının kabul edilebilir ve savunulabilir bir yönü olmadığı açıktır¹.

Anayasamız 38/8. maddesi hükmü ile “Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.” demek suretiyle, açıkça borç için hapis yasağını düzenlemektedir². Modern hukuk sistemlerinde, borçlunun borçtan şahsıyla sorumlu tutulmasının yasak olması sebebiyle, alacağı teminat altına almak, ayrı bir önem kazanmıştır. Alacağı teminat altına

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Pekcanitez, H. / Atalay, O. / Sungurtekin-Özkan, M. / Özekes, M., İcra ve İflas Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2018.

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Arslan, R. / Yılmaz, E. / Taşpınar-Ayvaz, S., İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2017.

almak isteyen alacaklı, ya şahsî teminat ya da aynî teminat yoluna başvurmak zorundadır. Aynî teminat olarak, taşınır veya taşınmaz rehni, şahsî teminat olarak ise Borçlar Kanunumuzda düzenlenen “kefalet” sözleşmesi ile isimsiz bir sözleşme olan “garanti” sözleşmesi ilk olarak akla gelenlerdir.

Kefalet ve garanti sözleşmesi gibi şahsî teminat sağlayan sözleşmeler, teminat verene ağır sorumluluklar yükler. Kefalet sözleşmesinde asıl borçlunun borcu ifa etmemesi halinde, kefilin borçtan sorumluluğu söz konusu olur ve kefil borcu ödemek zorunda kalır. Bu durum, şüphesiz borçlu kadar, aile fertlerini de etkiler. Borcun miktarına bağlı olarak, kefilin haczi kabil tüm malvarlığı değerlerini kaybetme riski doğar. Özellikle başkalarının borçları için kefil olanlar bakımından, hiçbir menfaat elde etmeksizin, ellerindeki kaybetme riski, şüphesiz hem borçlu için hem de ailesi için ağır bir sonuç oluşturur.

6098 sayılı TBK, özellikle uygulamada karşılaşılan olumsuz durumları dikkate alarak, kefil koruyucu bazı düzenlemeler getirmiştir. Bununla da yetinmeyerek, TBK m. 603 hükmüyle, getirilen bu koruyucu düzenlemelerin, sadece kefalet için değil, benzer nitelikli sözleşmeler için de geçerli olacağı hüküm altına alınmıştır.

Doktrinde ve Yargıtay uygulamasında, özellikle TTK’da düzenlenen aval kurumunun, kefalete benzeyen bu tür düzenlemelerin kapsamında sayılıp sayılamayacağı tartışılmıştır. Bu çerçevede Yargıtay Hukuk Daireleri arasında içtihat farklılıkları ortaya çıkmış ve içtihatların birleştirilmesine karar verilmiş ve Yargıtay T. 20.4.2018, E. 2017/4, K. 2018/5 sayılı İBK ile TBK m. 603 hükmünün, aval için uygulanamayacağına hükmetmiştir.

Bu çalışmada, aval kurumunun özellikle kefalette eşin rızasını geçerlilik şartı olarak arayan TBK m. 584 hükmü çerçevesinde ele alınması ve aval için eşin rızasının gerekli olup olmadığı, Yargıtay İBK’nın bu hususta isabetli olup olmadığı incelenecektir.

II. KEFALET VE AVALDE KAVRAM, ŞEKİL VE BUNLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ

A. Kefalet Bakımından

Kefalet bir sözleşme olup, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı

üstlendiği bir sözleşmedir (TBK m. 581). Bu bakımdan kefalet sözleşmesi, kefil ile alacaklı arasında yapılmakla birlikte, içinde asıl borçlunun da yer aldığı üçlü bir hukuksal ilişki meydana getirir³.

Kefalet sözleşmesinin kurulabilmesi için, asıl borçlunun rızası ve bilgisi aranmamaktadır. Buna gerekçe olarak, borçlunun durumunu ağırlaştırmak yerine, aksine çoğu zaman onun durumunu iyileştirmesi gösterilmektedir⁴. Kefilin borcu, içerik ve şekil bakımından, asıl borçtan ayrıdır. Asıl borçlu kendi edimini ifa etmediğinde, kefil onun borcunu değil, sözleşme ile üstlendiği kendi borcunu ifa etmek zorunda kalır⁵.

Bununla birlikte kefalet sözleşmesi, fer'i bir borçtur⁶. Asıl borçtan bağımsız olarak düşünülemez. Kefalet, içerik bakımından teminat fonksiyonu içerdiğinden, asıl borcun varlığı ve geçerliliği, kefaletin de varlığı ve geçerliliği için şarttır. Tarafların iradeleri de bu hususta etkili değildir. Başka bir ifadeyle, taraflar aksini kararlaştırsalar bile, kefaletin fer'i (bağımlı) borç olma özelliğini tamamen veya kısmen ortadan kaldırmaları mümkün değildir. Esasen bu özellik, kefaleti, garanti veya müteselsil borçtan ayıran önemli bir özelliktir⁷.

Kefalet sözleşmesi, tek tarafa borç yükleyen ivazsız bir sözleşmedir. Bu özelliğinin yanı sıra, adî kefalet bakımından ikincil (tali) bir borçtur. Yani asıl borçluya müracaat edilmedikçe, kural olarak kefile müracaat edilemez⁸.

Kefalet, geçerliliği bakımından şekle bağlı bir sözleşmedir. Nitekim TBK m. 583, kefaletin geçerli olabilmesi için, yazılı olmasını, kefilin sorumlu olacağı azami miktarı ve tarihi içermesini şart koşmuştur.

---

³ Yavuz, Cevdet / Acar, Faruk / Özen, Burak, Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), İstanbul, 2012; Aral, Fahrettin / Ayrancı, Hasan: Borçlar Hukuku-Özel Borç İlişkileri, Ankara, 2012, s. 417.

⁴ Reisoğlu, Seza, Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Kefalet, Ankara, 1992, s. 1; Zevkliler, Aydın/Gökyayla, Emre, Borçlar Hukuku – Özel Borç İlişkileri, Ankara, 2018, s. 659; Aral / Ayrancı: s. 417.

⁵ Eren, Fikret, Borçlar Hukuku-Özel Hükümler, Ankara, 2015, s. 762; Yavuz / Acar / Özen, s. 667.

⁶ Özen, Burak, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, İstanbul, 2017, s. 45-46.

⁷ Eren, s. 764; Aral / Ayrancı, s. 418-419; benzer yönde Zevkliler / Gökyayla, s. 661.

⁸ Eren, s. 760-761, 765; Zevkliler / Gökyayla, s.662-663; Yavuz / Acar / Özen, s. 669-670.

Bunun yanı sıra, müteselsil kefalet durumu söz konusu ise, bu sıfatla veya bu anlama gelecek herhangi bir ifadeyle yükümlülük altına girildiğinin kefilin el yazısı ile belirtilmesi zorunlu kılınmıştır⁹. Şüphesiz bu sonuncu koşula riayet etmemek, yani müteselsil kefil olunduğunu el ile yazmamak, kefalet sözleşmesini değil, müteselsil kefalet durumu geçersiz kılacak ve kefalet adı kefalet sayılacaktır. Kefalet sözleşmesi tek tarafa borç yüklediği için, sözleşmede sadece kefilin imzasının bulunması yeterli olacaktır¹⁰. Görüldüğü üzere, Kanun bu durumda nitelikli bir yazılı şekil aramıştır.

B. Aval Bakımından

Aval, kambiyo senetlerindeki alacağı güvenceye bağlamak için getirilmiş bir düzenlemedir. TTK m. 700¹¹-702’de düzenlenen kurum, her ne kadar poliçeyi esas alarak düzenlemiş ise de, TTK m. 778/3’ün atfıyla bonolar hakkında da uygulama kabiliyetini haizdir. Çekte aval ise TTK m. 794’te¹² düzenlenmiştir. Söz konusu hükümlerden anlaşılacağı üzere, aval hakkında genel bir çerçeve verilmiş ise de, herhangi bir tanım yapılmış değildir.

Öğretide aval, kambiyo senedindeki alacağın tamamen veya kısmen güvence altına alındığı, kambiyo taahhüdü şeklinde, kefalet benzeri bir şahsî teminat türü olarak tanımlanmaktadır¹³. Özellikle kefalete benzemesi sebebiyle, “poliçe kefaleti” (*Wechselbürgschaft*)

⁹ Eren, s. 772-773; Zevkliler / Gökyayla, s. 670-674; Yavuz / Acar / Özen, s. 675 vd.

¹⁰ Zevkliler / Gökyayla, s. 672.

¹¹ TTK m. 700/1, “Poliçede bedelin ödenmesi, aval suretiyle tamamen veya kısmen teminat altına alınabilir.”

¹² TTK m. 794 “- (1) Çekte yazılı bedelin ödenmesi, kısmen veya tamamen aval ile teminat altına alınabilir. (2) Bu teminat, muhatap hariç olmak üzere üçüncü bir kişi veya çek üzerinde imzası bulunan bir kişi tarafından da verilebilir”.

¹³ Ülgen, Hüseyin/Helvacı, Mehmet / Kendigelen, Abuzer / Kaya, Arslan, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul, 2014, s. 169; Bozer, Ali / Göle, Celal, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara, 3. Bası, s. 121; Öztan, Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara, 1997, s. 790; Bahtiyar, Mehmet, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2018, s. 83.

olarak da isimlendirilmektedir¹⁴. Fakat aşağıda açıklanacağı üzere, kefaletten ayrıldığı noktalar da mevcuttur¹⁵.

Kıymetli evraka bağlanmış borcun ödeneceği hususunda aval yoluyla verilen bu teminatla, senede tedavül kolaylığı sağlanmaktadır. Özellikle avalistin, güvenilir bir kişi olması, çek, bono veya poliçenin ödeneceği hususunda daha çok garanti sağlamakta ve gerektiğinde avalistin senedi bizzat ödeyeceğini belirtmesi sayesinde, senede güven duyulmasını sağlamaktadır¹⁶.

III. KEFALET İLE AVAL ARASINDAKİ FARKLAR

Aval her ne kadar kefalete benzese de kefaletten ayrıldığı birçok husus bulunmaktadır. Bu hususları şöyle ifade etmek mümkündür:

i. Kefalet, bir sözleşmedir. Oysa aval, bir beyandan ve hatta bazen sadece Yasada belirlenen senedin ön yüzüne herhangi bir beyan yazmaksızın ve herhangi bir açıklama içermeyen bir imzadan ibaret olabilir¹⁷. Bu bakımdan kefalet bir sözleşme olup, öneri ve kabulü gerektirirken, aval, tek taraflı bir işlem olup, borçlandırıcı niteliktedir ve kabul gerektirmez¹⁸.

ii. Kefalet, fer'i (bağımlı) niteliklidir. Asıl borç geçerli olmadıkça, kefaletin de geçerli olması söz konusu olmaz (TBK m. 582, 598). Oysa aval, asli ve bağımsız bir borçtur¹⁹. Asıl borç geçerli olmasa da, aval verenin sorumluluğu devam eder²⁰. Başka bir ifadeyle, aval verenin sorumluluğu asıl borcun varlığına veya geçerliliğine bağlı değildir ve aval veren, asıl borçlunun sahip olduğu def'ileri alacaklıya karşı ileri süremez²¹. Oysa kefil, asıl borçluya ait bütün def'ileri

---

¹⁴ Bahtiyar, s. 83.

¹⁵ Can, Mertol, Kıymetli Evrak Hukuku, Ders Kitabı, Ankara 2012, s. 93; Öztan, s. 792, ayrıca bkz. aşa. III.

¹⁶ Öztan, s. 790; Kinacıoğlu, Naci, Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1999, s. 207.

¹⁷ Bozer / Göle, s. 122.

¹⁸ Can, Mertol, s. 94.

¹⁹ Bahtiyar, s. 89; Özen, s. 46.

²⁰ Zevkliler / Gökyayla, s. 661, 666; Öztan, s. 792; Can, Mertol, s. 94; Reisoğlu, Kefalet, s. 89; Özen, s. 46.

²¹ İmregün, Oğuz, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2003, s. 79.

alacaklıya karşı ileri sürme hakkına sahiptir²². Fakat istisnai olarak, kambiyo senedi, şekil eksikliği sebebiyle, kambiyo senedi özelliği taşıyamıyorsa, avalist de sorumluluktan kurtulur (TTK m. 702/2)²³.

iii. Şekil bakımından, kefalet sözleşmesi ayrı bir sözleşme ile yapılabileceği gibi, asıl borç sözleşmesinin içinde de yer alabilir. Kefalet, yazılı olmak kaydıyla senet dahil herhangi bir kağıda yazılabilirken²⁴ aval, sadece kıymetli evrakın veya alonjun üzerine yazılır²⁵. Ayrıca kefaletin şekil şartları ile avalin şekil şartları farklı şekilde düzenlenmiştir²⁶.

iv. Aval veren (avalist), kıymetli evrak bedelinin borçlu tarafından ödenmemesi halinde, borçlu ve sorumlu kişilerle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur²⁷. Oysa kefalette müteselsil sorumluluk, ancak kefalet türleri arasında, örneğin müteselsil kefalet türü için söz konusu olur; adı kefalette söz konusu olmaz²⁸. Ancak belirtmek gerekir ki, aval verenin sorumluluğunun doğması her şeyden önce şekle uygun bir aval taahhüdünü gerektirir²⁹. Ayrıca, avaliste ancak müracaat hakkı kapsamında başvurulabilir. Gerçekten avalist bir başvuru borçlusundan olduğundan öncelikle bir başvuru hakkının bulunması, bunun için de evvela ödememe hususunun tespiti gerekir. Başka bir ifadeyle, avaliste başvurulabilmesi, avalistin lehine aval verdiği kişiye başvurma hakkının doğumu için kanunen gerekli işlemlerin (protesto vb.) yerine getirilmesine bağlıdır³⁰. Avalin asıl borçlu lehine verilmesi halinde ise durum farklıdır³¹. Zira asıl borçlu protesto çekilmese de (zamanaşımı

²² Kınacıoğlu, s. 206-207; İmregün, s. 79.

²³ Can, Mertol, 94; Özen, s. 46.

²⁴ Can, Mehmet Çelebi, Türk Borçlar Kanunu'nun 603. maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği-Avalde Eşin Rızası Aranmalı Mı?, GÜHFD 2017, C. 21, Sa. 3, s. 48.

²⁵ Bozer / Göle, s. 123; Bahtiyar, s. 89; Reisoğlu, Seza, Çek Hukuku, Ankara 2011, s. 195.

²⁶ Zevkliler / Gökyayla, s. 660; Reisoğlu, Kefalet, s. 90.

²⁷ Bahtiyar, s. 89.

²⁸ Bozer / Göle, s. 123.

²⁹ Kınacıoğlu, s. 209.

³⁰ Protesto çekilmemesi nedeniyle başvurma hakkının düştüğü hallerde başvurma borçlularından biri lehine aval vermiş kimseye de gidilemez (Ülgen / Helvacı / Kendigelen / Kaya, s. 171).

³¹ Ülgen / Helvacı / Kendigelen / Kaya, s. 171.

süresi içinde) sorumlu kalmaya devam edeceğinden, sorumluluk devam ederken avaliste de başvurulabilir³².

v. Kefil, borcu ödemek zorunda kalınca, kanun gereği alacaklının haklarına halef olur. Oysa avalist alacaklının haklarına halef olmaz. Bağımsız bir müracaat hakkı kazanır³³. Bu bağımsız rücu hakkına dayanarak, hem lehine aval verdiği kişiye, hem de kıymetli evrak hukukuna göre bu kişiye karşı sorumlu olan diğer kişilere de başvurulabilir³⁴.

vi. Kefaletin adı kefalet olması durumunda, tali (ikincil) özelliği vardır³⁵. Alacaklının önce asıl borçluya başvurmayıp, kefile başvurması durumunda, kural olarak kefilin “tartışma” defii ileri sürme hakkı vardır (TBK m. 582). Oysa avalistin böyle bir defii ileri sürme imkanı yoktur³⁶.

vii. Aval, sadece kıymetli evraktan doğan borçlar için teminat sağlayacağı halde, kefalet her türlü borç için teminat sağlar³⁷.

IV. KEFALET VE AVAL BEYANININDA ŞEKİL

TTK m. 701/2’ye göre, “Aval ‘aval içindir’ veya bununla eş anlamlı başka bir ibareyle ifade edilir ve aval veren kişi tarafından imzalanır. Yine TTK m. 701/3’e göre, “ Muhatabın veya düzenleyenin imzaları hariç olmak üzere, poliçenin yüzüne atılan her imza aval şerhi sayılır.” Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, aval iki şekilde olur: ya “aval içindir” veya bununla eş anlamlı bir ifade³⁸ ve aval verenin imzası ile (beyana dayalı aval) ya da muhatap ve düzenleyenin imzaları hariç, kambiyo senedinin ön yüzüne atılan bir imzanın kendiliğinden aval kabul edilmesiyse (sadece imzadan ibaret aval) gerçekleşir.

Aval beyanında ya da aval sayılan imzada tarih gösterilmesi mecburiyeti yoktur. Değişik kalem veya mürekkeple yazılmış olması,

³² Ülgen / Helvacı / Kendigelen / Kaya, s. 171-172.

³³ Zevkliiler / Gökyayla, s. 666; Öztan, s. 793; Reisoğlu, Kefalet, s. 90.

³⁴ Özen, s. 47.

³⁵ Can, M. Çelebi, s. 48-49.

³⁶ Öztan, s. 793; Can, Mertol, s. 94.

³⁷ Reisoğlu, Kefalet, s. 89.

³⁸ Eş anlamlı ifade olarak, örneğin “teminat olarak”, kefil olarak”, “garantileyen sıfatıyla”, “müteselsil sorumlu” ve “müşterek borçlu ve müteselsil kefil” gibi ifadeler sayılabilir, Bozer / Göle, s. 124; Öztan, s. 800-801.

aval şerhinin sonradan eklendiğini tek başına göstermez. Fakat, aval şerhinin sonradan eklendiği sabit olursa, ortada bir avalin değil, sadece müteselsil sorumluluğun bulunduğu kabul edilir³⁹.

V. KEFİLİN VE AVALİSTİN SORUMLULUĞU

Aval verenin sorumluluğu, TTK m. 702’de düzenlenmiştir. Buna göre “(1) Aval veren kişi, kimin için taahhüt altına girmişse aynen onun gibi sorumlu olur. (2) Aval veren kişinin teminat altına aldığı borç, şekle ait noksandan başka bir sebepten dolayı batıl olsa da, aval verenin taahhüdü geçerlidir. (3) Aval veren kişi, poliçe bedelini ödemediği takdirde, poliçeden dolayı lehine taahhüt altına girmiş olduğu kişiye ve ona, poliçe gereğince sorumlu olan kişilere karşı poliçeden doğan haklarını iktisap eder.”

Aval veren, kıymetli evraka bağlanan borçtan, asıl borçlu gibi sorumludur. Alacaklı dilerse, asıl borçluya karşı dava ve icra takibi yapmadan, doğrudan avaliste başvurabilir. Ödeme talebini doğrudan ona karşı yöneltebilir. Avalistin önce asıl borçluya başvurulmasını isteme hakkı da yoktur⁴⁰.

Aval veren, tıpkı lehine aval verdiği kişi gibi sorumlu olacağından, faiz, mahkeme masrafları, icra takip masrafları ile her türlü ihtarname ve ihbarname gibi masraftan da sorumludur. Lehine aval verilen kimse, hangi şartlar altında sorumlu tutuluyorsa, avalist de aynı şartlarla sorumlu olur. Bu bağlamda borçlu ile avalistin durumu, sorumluluk şartları ve dereceleri aynıdır⁴¹.

TTK m. 702/2’de de belirtildiği üzere, aval verenin sorumluluğunun doğması için, ortada geçerli bir avalin mevcut olması gerekir. Kanun şekil eksikliği dışındaki bir sebebin, avalisti sorumluluktan kurtaramayacağını açıkça belirtmiştir. Bu açıdan bakıldığında, iki açıdan da şekil şartına uyulması gerekir. Kıymetli evrak şekil açısından geçersizse, aval de geçersiz olacaktır. Şayet kıymetli evrak şekil açısından tam, fakat aval şekil açısından geçersizse, yine aval

---

³⁹ Öztan, s. 801-802.

⁴⁰ Öztan, s. 808.

⁴¹ Öztan, s. 808-809.

geçersiz olacaktır. Bunun dışındaki sebepler, avalistin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz⁴².

VI. KEFALETTE VE AVALDE EŞİN RIZASI⁴³

A. Genel Olarak

Kefalette eşin rızasını geçerlilik şartı olarak arayan TBK m. 584 hükmü, 818 sayılı eski Borçlar Kanunumuzda düzenlenmiş bir kurum değildi. 6098 sayılı Kanun, mehz İsviçre Borçlar Kanununun m. 494⁴⁴ hükmünü esas alarak, bu yeni kuruma yer vermiştir.

B. Kefalette Eşin Rızasına İlişkin Hükümün Amacı ve Uygulama Alanı

Kefalette eşin rızasının aranmasının temelinde, özellikle kefilin düşüncesizce veya çoğu zaman olduğu üzere, hatır amacıyla yaptığı sözleşmeler yoluyla, kendi ekonomik ve dolayısıyla, beraberinde evlilik birliğinin ve ailesinin de yıkımına sebep olmasıdır⁴⁵.

Kefalette eşin rızasına ilişkin bu düzenlemenin yanı sıra, TBK m. 603 hükmüyle, kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına ilişkin hükümlerin, gerçek kişilerce, kişisel güvence verilmesine ilişkin olarak başka ad altında yapılan diğer sözleşmelere de uygulanması hükme bağlanmıştır. İleri bir düzenleme olan bu hüküm, mehz İsviçre Borçlar

---

⁴² Öztan, s. 811.

⁴³ Kefalette eşin iznini şart koşan TBK m. 584 hükmünün kenar başlığı, “Eşin Rızası” şeklindedir. Fakat söz konusu düzenleme, eşin rızası şartını ararken, bu rızanın sözleşme kurulurken ya da en geç kurulması esnasında verilmiş olmasını aramıştır. Doktrinde haklı olarak belirtildiği üzere, bu durumda Kanun rıza değil, izin şartını aramıştır. Zira rıza, hem izni hem de icazeti içeren daha geniş bir kavramdır. Fakat kanunda doğrudan rıza kavramı kullanıldığı için, bu çalışmada karmaşaya yer vermemek için, Kanundaki ifadeye bağlı kalarak açıklama yapılacaktır, Kırca, İsmail: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı – Kefalette Eşin Rızası, Prof. Dr. Tuğrul Ansay’a Armağan, Ankara 2006, s. 435, dn. 2.

⁴⁴ Bu düzenleme İsviçre BK’una 1941 yılında yapılan değişiklikle girmiştir. Bu konuda ayrıntılı açıklama için Bkz. Kırca, s. 436 vd.

⁴⁵ Kırca, s. 437.

Kanununda mevcut değildir⁴⁶. Bu yönüyle, muvazaalı veya kanuna karşı hile teşkil eden işlemlerin önüne geçilebilmesine olanak tanınması bakımından, daha ileri ve isabetli bir düzenlemedir.

TBK m. 603 düzenlemesinin gerekçesine baktığımızda, “818 sayılı Borçlar Kanunu ile kaynak İsviçre Borçlar Kanununda yer verilmeyen, ‘E. Uygulama alanı’ kenar başlıklı yeni bir maddedir. Tasarının tek fıkradan oluşan 603 üncü maddesinde, kefalet hükümlerinin uygulama alanının genişletilmesi düzenlenmektedir. Madde kefil koruyucu hükümlerden kurtulmak amacıyla, başka adlar altında yaptıkları sözleşmelere de kefalet hükümlerinin uygulanacağını belirtmektedir. Böylece, meselâ kefalet sözleşmesi yerine, üçüncü kişinin fiilini üstlenme sözleşmesi yapılmasında olduğu gibi, alacaklıların kefil koruyucu hükümlerden kurtulmalarının ve bunları dolanmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.”⁴⁷ demek suretiyle, kişisel güvence verilmesine ilişkin diğer sözleşmelere de bu hükmün uygulaması genişletilmek istenmiştir.

Bu gerekçesiyle, yeni düzenlemenin amacı şöyle belirlenmiştir:

- a) Kefaletle ilişkin hükümlerin uygulama alanını genişletmek,
- b) Kanuna karşı hilenin önüne geçilmesini temin etmek.

C. Kefili Koruyucu Nitelikteki Hükümlerin Kişisel Teminat Verilmesine İlişkin Benzer Nitelikli Sözleşmelere Uygulanması Zorunluluğu

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, aval konusunda TTK’da çok ayrıntılı hükümler mevcut değildir. Bu durum da, avale ilişkin uyuşmazlıklara, bu kuruma benzeyen kefalet sözleşmesi hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı sorusunu akla getirir.

TBK m. 603 “Kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına ilişkin hükümler, gerçek kişilerce, kişisel güvence verilmesine ilişkin olarak başka ad altında yapılan diğer sözleşmelere de uygulanır.”

Acaba bu durumda, aval, “başka ad altında yapılan sözleşmeler” olarak kabul edilip, ona da kefaletin ehliyet ve eşin rızasına ilişkin hükümleri uygulanır mı?

⁴⁶ Kırca, s. 437.

⁴⁷ <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss321.pdf>

Bu hususta öncelikle, kişisel güvence verilmesine ilişkin sözleşmelerin neler olabileceğinin tespiti gerekir. Genel olarak kabul edildiği üzere, garanti, borca katılma, himaye beyanı, itibar emri/kredi emri, aval⁴⁸, belgeli akreditif, sigorta sözleşmeleri⁴⁹ ve komisyoncunun garantisi⁵⁰ kişisel güvence verilmesine ilişkin sözleşmelerden sayılır.

Çalışmamız bakımından, bunlar içinde sadece aval kurumunu ele alarak değerlendirme yapacağız.

Kefaletin şekline ilişkin hükmün aval için uygulanması söz konusu değildir. Zira avalın şekline ilişkin hükümler, yukarıda da belirtildiği üzere, Türk Ticaret Kanununda özel olarak zaten düzenlenmiştir. Bu yönüyle avalistin, senet üzerinde ayrıca sorumlu olacağı üst limiti kendi el yazısı ile yazması ve tarih belirtmesi gerekmez⁵¹.

Bu hususta konu özellikle aval bakımından, gerek doktrinde gerekse yargısal içtihatlarda sürekli tartışılmıştır.

Bu tartışmada, İsviçre uygulaması yol gösterici olmaktan uzaktır. Yukarıda da ifade edildiği üzere, İsviçre Hukukunda TBK m. 603 hükmünün karşılığı bir düzenleme mevcut değildir. Hatta eşin rızası, sadece kefalet sözleşmeleri için öngörüldüğünden, aval gibi bir yol kullanarak, eşin rızası gerekmeyen bir teminat amacına ulaşmanın mümkün olduğu ve hatta bunun kanuna karşı hile teşkil etmeyeceğini ileri sürenler mevcuttur⁵².

Kefaletin şekline ilişkin hükümlerin avale uygulanamaması, TBK m. 603 hükmünün eşin rızası bakımından aranmasına engel değildir⁵³. Kanun, kefaletin şekline ilişkin hükümlerin, kişisel teminat verilmesine ilişkin diğer sözleşmelere de uygulanacağını belirtirken, şüphesiz özel olarak düzenleme yapılmamış olanları kastetmiştir. Nitekim kefaletin şekline ilişkin emredici hükümleri dolanmak amacıyla, bankalarca garanti sözleşmeleri adı altında sözleşme yapılması, bu hükmün bu şekilde kaleme alınmasını zorunlu kıldığını kabul etmek gerekir. Daha açık bir

---

⁴⁸ Kırca, s. 437-438; Şeker, s. 47.

⁴⁹ Yavuz / Acar / Özen, s. 665.

⁵⁰ Demir, Şamil: Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-108-1307>, s. 94.

⁵¹ Özen, s. 47; Demir: s. 115.

⁵² Bkz. Kırca, s. 438, dn. 11.

⁵³ Özen, s. 48; Demir, s. 115.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

anlatımla, TBK m. 603 hükmündeki şekil mevzuu, daha ziyade garanti sözleşmeleri gibi, özel şekil şartı aranmayan haller için kabul edilmiştir.

Ülkemiz açısından bakıldığında, hem doktrinde hem de Yargıtay Daireleri arasında avalde eşin rızasının aranması konusunda görüş ayrılıkları mevcuttur. Bu içtihat farklılıkları, içtihatların birleştirilmesini gerektirmiş ve Yargıtay 2018 yılında verdiği İBK ile TBK m. 603 hükmünün, aval için uygulanamayacağına karar vermiştir.

Bu kararı tahlil etmek gerekecektir.

VII. YARGITAY İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARINDA İLERİ SÜRÜLEN AVALDE EŞİN RIZASININ ALINMASINA GEREK OLMADIĞI GÖRÜŞÜ

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, kefalet bir sözleşme olup öneri ve kabul ile oluşur. Oysa aval bir sözleşme değil, tek taraflı borç altına sokan bir işlemdir. Bu yönüyle eşin rızasının aranmasına ilişkin hükmün burada uygulanmaması düşünülebilir. Doktrinde bazı yazarlarca, tam da buna uygun olarak, avalde eşin rızası aranmayacağı, aslında kefalet sözleşmesi yapmak isteyen birinin, aval yoluna başvurmasının, kanuna karşı hile olduğu vurgulanmıştır⁵⁴. Ayrıca aval ile kefalet arasında önemli derecede nitelik farkları olduğu, bu sebeple kefaletle ilişkin hükümlerin kıyasen dahi olsa, avale uygulanamayacağı belirtilmiştir⁵⁵.

Yargıtay'ın da aynı görüşte olduğu pek çok kararı vardır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 24.05.2017 tarih ve E. 2017/12-1135, K. 2017/1012 sayılı kararında aynı görüşü paylaşmıştır. Konu İçtihadı Birleştirme Kararıyla da ele alındığından ve hem HGK hem de İBK aynı doğrultuda olduğundan, burada HGK kararını tekrar etmeye lüzum yoktur. Bu hükümlerle, Yargıtay HGK, eşin rızasının alınmasına ilişkin TBK hükmünün kambiyo senetlerindeki avalde uygulama olanağı olmadığını açıkça kabul etmiştir.

Yargıtay, 2018 yılında içtihatları birleştirdiği kararında⁵⁶, HGK'nın görüşlerine paralel bir şekilde, eşin rızasının alınmasına gerek olmadığına ve bu suretle içtihatların birleştirilmesine hükmetmiştir. Avalde eşin rızasının aranmayacağına ilişkin doktrinde ileri sürülen

---

⁵⁴ Can, Mertol, s. 96.

⁵⁵ Öztan, s. 794.

⁵⁶ T. 20.4.2018, E. 2017/4, K. 2018/5.

görüşleri ayrıca ele alıp incelemeye gerek yoktur. Yargıtay tarafından da bu görüş benimsenip, İctihadı Birleştirme Kararında açıkça desteklenip yer verildiğinden, bu karar ve eleştirisi yapılırken, dolayısıyla eşin rızasını aramaya gerek görmeyen yazarları ve görüşlerini de ele almış olacağız. Karar şöyledir:

“İctihatları birleştirmenin konusu, kefalette eşin rızasına ilişkin hükümlerin (TBK m. 584 ve 603) avalde uygulanıp uygulanmayacağıdır.

Yukarıda gösterilen yasal düzenlemeler ve açıklanan ilkeler çerçevesinde konunun, şekil, hukukî nitelik, sorumluluk ve uygulama koşulları bakımından ayrı ayrı ele alınmasında yarar bulunmaktadır.

Avale ilişkin şekil koşulları Türk Ticaret Kanunu'nun 701. maddesinde açık biçimde ve özel hükümlerle düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin amacı kambiyo senetlerindeki belirlilik ilkesine paralel biçimde avalin tereddüde meydan vermeksizin senet üzerinde ortaya konulması gerekliliğinin bir yansımasıdır. Aval bir kambiyo garantisi olup, avalistin senede bu yönde koyacağı tek taraflı bir irade beyanı ile vücut bulur. Aval için, avalistin "aval içindir" veya buna eş başka bir ifadeyi kambiyo senedi üzerine yazması, avalin kimin için verildiğinin belirtilmesi ve avalistin bunu imzalaması yeterlidir. Aval beyanında kimin için verildiği belirtilmemişse, avalin keşideci hesabına verildiğinin kabulü gerekir (TTK m.701/2-3-4).

Türk Ticaret Kanunu'nun aval için belirlediği bu şekil şartlarından başka unsurların da senede derc edilmesi hâlinde bu ibarelerin aval bakımından tereddüt uyandırabileceği hususu göz önünde bulundurulmalıdır. Kambiyo senedinde aval şerhinin şüphe uyandırması, avalden başka bütün senedin de güvenliğini etkiler ve gerek lehdar gerekse sonraki cirantalar ve nihayet hamil için senet güvenliği zayıflar. Bu da senedin tedavül kabiliyetini kaybetmesine neden olur.

Türk Borçlar Kanunu'nun 584. maddesindeki şekil hükümlerinin kambiyo senedine yansıtılmasının ne gibi sonuçlar doğuracağı da şekle ilişkin bir husus olarak değerlendirilmelidir. Aval için eşin rızasının aranacağına öngörülmesi durumunda, her şeyden önce aval veren kimsenin evli olup olmadığının senetten anlaşılması gerekir. Sonraki cirantaların avalin geçerli olup olmadığını bilebilmeleri ve senede güvenebilmeleri için bu şarttır. Avalistin nüfus bilgilerinin ve medeni hâlinin senede derc edilmesi ya da buna ilişkin resmî kayıtların senede eklenmesinin ise uygulama bakımından doğru ve işlevsel olmayacağı tartışmasızdır.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

Şekle ilişkin bu sakınca, aval şerhi dışında eşin rızasının ne surette kambiyo senedi üzerine konulacağı ve dolayısıyla avalin hukukî niteliği ve sorumluluk bakımından da kendisini göstermektedir. Avalin ön yüze konulması hâlinde eş rızasının da ön yüze konulacağı düşünülebilir. Bu durumda Türk Ticaret Kanunu'nun 701. maddesinin 3 numaralı bendinde ifade edilen "Muhatabın veya düzenleyenin imzaları hariç olmak üzere, poliçenin yüzüne atılan her imza aval şerhi sayılır." ilkesi gereği eşin de avalist konumuna girmesi söz konusu olacak, buna karşın, senedin arkasına konulması durumunda ise bunun ciro ile karıştırılması mümkün olabilecektir.

Kefalet ile avalin her ikisinin de kişisel güvence sağladığı konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Ancak kefalete dair hükümler kefil alacaklıya karşı korurken avale ilişkin hükümlerin hamili, asıl borçlu ile müracaat borçlularına karşı koruduğunun gözden kaçırılmaması gerekir. Bu bakımdan kefalet ile aval hükümlerinin birbiriyle kıyaslanması normun koruma amacı ile de uygun düşmeyecektir.

Bu noktada önemle vurgulamak gerekir ki, avalde eş rızasının aranması kambiyo senetlerinin tedavül kabiliyeti ile örtüşmemektedir. Tek bir senedin tedavül etmesi ile avalistin evli olup olmadığına, evli ise eşinin avale rıza gösterdiğine ilişkin diğer kayıt ve belgelerin eklenmesi ile kambiyo senedinin hacmen çok büyüyeceği tartışmasızdır. Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun eşin rızası ile ilgili getirdiği 584. maddesi hükmü, Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/07/2012 tarihinden itibaren iş hayatını yavaşlattığı yönünde ağır eleştirilere maruz kalması nedeniyle ticarî hayatın doğal akışını kolaylaştırma gerekçesiyle 28/03/2013 tarihinde 6455 sayılı Kanun'un 77. maddesiyle TBK'nın 584. maddesine kefalette eş rızasının aranmayacağı ve ağırlıkla ticarî hayatı ilgilendiren hâller bir istisna hükmü olarak üçüncü fıkra eklenmiştir. Kanun koyucunun bu istisnalar arasında avale de göstermemesi, aslında en başından beri avalde eş rızasının aranmadığına işaret etmesi bakımından önemlidir.

Kanun koyucunun, Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen kefalet müessesesinde eşin rızasını ararken, aynı tarihte (01/07/2012) yürürlüğe giren ve daha özel bir kanun olan Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlediği aval için eş rızasını aramamasını gözden kaçırdığı şeklinde değerlendirilmemesi gerekir. TBK m. 603'ün avale kapsadığının kabulü, aynı tarihte yürürlüğe giren TBK ve TTK hükümlerinin bir kısmının uygulanmayacağı sonucuna götürür. Nitekim kanun koyucu TBK m.584'de Kanunun yürürlüğünden kısa süre sonra 6455 sayılı Kanun ile

eklediği üçüncü fıkra ile maddenin kapsamını sınırlamıştır. Kanun koyucunun bu sırada avalı sınırlamaya dâhil etmemesine yüklenecek anlam, avalı TBK m. 603 kapsamında görmemesi olarak kabul etmek gerekir. Aksi durum, kanun koyucunun avalin evli olup olmadığının ve TBK m. 584/3'deki istisnaların bulunup bulunmadığının araştırılmasını hamile yükleyeceği sonucuna götüreceği, böyle bir durumun; hamile külfet yükleyeceği gibi kambiyo hukukunun tedavül kabiliyetinin sürati ile de uyum sağlamayacağı açıktır. Nitekim öğretide; "... TBK m, 603 gibi istisnai hükümlerin dar yorumlanması gerekmekte olup, şekle ve ehliyetle ilişkin getirilen sınırlandırmaların, kanun koyucu amacını aşacak şekilde yorum yoluyla genişletilerek uygulanması, hukukî güvenlik ilkesini ve TBK'daki sözleşme serbetisi - şekil serbestisi - ilkesini zedeleyici sonuçlara neden olacaktır. Kaldı ki hükümlerin konuluş amacından hareket edildiğinde dahi aval ve kefalet arasında, korunan kişiler ve menfaatler açısından ciddi bir fark olduğu görülmektedir (Can, M.Ç., a.g.e. s.66). Yine TBK 603. Maddesinin avalı kapsamadığı hususu "... Zira aval. sadece kambiyo senedine ilişkin bir teminat olması, avalin teminat fonksiyonunun yanında iktisadî bir fonksiyonunun da bulunması, Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesinin avale uygulanmasına engeldir. Nitekim ticarî işler hız ve kolaylık gerektirir ve kambiyo senetleri, kıymetli evrakin özelliği olan tedavül kabiliyetinin en hızlı şekilde gerçekleştiği senetler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eşin izni müessesesinin, kambiyo senetleri hukukunun oluşturduğu sistem ile bağdaşmayacağı... (Aksu R., Aval Kurumu, 2015 , s.108, 109)," şeklinde açıklanmıştır.

Benzer değerlendirmelere Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bir kararında da (24/05/2017 T. 12-1135/1012) yer verilmiş olup; "...Avalin bu özel niteliği kambiyo senetlerine duyulan güven ve tedavül kabiliyeti ile de ilgilidir. Zira kefalette asıl borç bir nedenle geçersizce (söz gelimi kefilin fiil ehliyeti yoksa) kefilin de sorumluluğuna gidilemezken, avalde lehine aval verilenin sorumluluğu bulunmasa bile avalistin sorumluluğu devam etmektedir. Kendisine böylesine önemli bir fonksiyon atfedilmiş aval müessesesinin kefalete ilişkin genel hükümlere tabi kılınması doğru değildir. Her ne kadar Türk Borçlar Kanunu'nun 603 üncü maddesinin gerekçesinde "madde kefilî koruyucu hükümlerden kurtulmak amacıyla, başka adlar altında yaptıkları sözleşmelere de kefalet hükümlerinin uygulanacağını belirtilmek suretiyle, mesela kefalet sözleşmesi yerine, üçüncü kişinin fiilini üstlenme sözleşmesi yapılmasında olduğu gibi, alacaklıların kefilî koruyucu hükümlerden kurtulmalarının ve bunları dolanmalarının önlenmesi amaçlanmıştır" denmişse de bu düzenlemenin

avali de kapsayacağına dair açıklık bulunmamaktadır. Hatta gerekçe “kefili koruyucu hükümlerden kurtulmak amacıyla” yapılan diğer sözleşmeleri işaret ederken, avalin bu kapsamda kalmadığında da tereddüt bulunmamaktadır. Zira aval bir sözleşme değil, kambiyo taahhüdü olarak verilir ve bu sahada kaçınılacak başka bir taahhüt türü bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile gerçek kişilerce verilen avaller Türk Borçlar Kanunu’nun 603 üncü maddesine tabi tutulmayacak ve kefil lehine olan hükümlerden kurtulmak için aval verildiği ileri sürülemeyecektir. Kaldı ki ticaret hayatındaki sürat ve güven ihtiyacı, ticarî iş ve işlemlerin genel hükümlerden ayrı, özel kanuni şekil kurallarına bağlanmasını zorunlu kılmıştır. Tedavül kabiliyeti ve kambiyo senetlerinin soyutluğu ilkeleri de bu fonksiyona hizmet ederler. Tedavül kabiliyeti kambiyo senetlerini adı senetlerden ayırmaktadır. Bunun sağlanabilmesi de kambiyo senetlerinin temel ilişkiden bağımsız olmasına bağlıdır. Buna “soyutluk” ya da “illetten mücerret olma” denir. Soyutluluk kavramı esas itibariyle kıymetli evrak niteliği taşıyan bir senette mündemiç olan hakkın temel ilişkiden bağımsızlığını ifade eder. Kambiyo senetleri devredildikten sonra mücerretlik ilkesi ortaya çıkar ve senedin yaratılması nedeni olan “sebebe” donar. Kıymetli evrak tedavül ettiği sürece bu sebepten bağımsızdır. Bunun yanında senet borçlusu, senet hamiline karşı temel ilişkiden doğan def’ileri ileri süremez. Soyutluk hamili güçlendirir ve bu sebeple de kıymetli evraka güveni artırır. Kıymetli evrakın soyutluğunun sonuç doğurması, içerdiği hak ve sorumlulukların senet dışında başka bir yere başvurmaya gerek kalmaksızın herkes tarafından anlaşılabilmesi ile mümkündür. Sırf bu ihtiyaç dahi avalin “eş rızası” noktasında kefaletle ilişkin hükümlere tabi kılınmasını imkânsız hâle getirmektedir. Gerçekten de iki kişi arasında düzenlenen bir sözleşmede borçluya kefil olan kişinin evli olup olmadığı, eşin rızasının bulunup bulunmadığı kolaylıkla belirlenebilirken, tedavül kabiliyeti nedeniyle bir kambiyo senedinde avalistin evli olup olmadığının ve eşinin rızasının bulunup bulunmadığının araştırılması zorunluluğu, hamile kambiyo senetleri hukukuna tamamen yabancı bir yük getirecektir. Bu detayların senede derç edilmesi ve sonraki cirantaların hiçbir tereddüde mahal olmaksızın bunu bilmesi mümkün değildir,, şeklinde açıklanmıştır.

Ailenin ekonomik bütünlüğünün korunmasına ilişkin düşünceye gelince:

Tarafların başka adlar altında akdedecekleri sözleşmelerle kefaletle ilişkin şekil şartlarını dolanmaya çalışmaları elbette aval için de benzer endişeleri gündeme getirebilmektedir. Ancak alacağı güvence

altına alabilmek için kambiyo senetlerinde de aval dışında başvurulabilecek farklı yöntemlerin mevcudiyeti tartışmasıdır. Hâl böyle olunca ailenin ekonomik bütünlüğüne yönelebilecek tehditlerin her zaman için Türk Medeni Kanunu'nun hakkın kötüye kullanılmasını engelleyen 2'nci maddesi ile bertaraf edilmesi mümkündür.

SONUÇ

Yukarıdan beri açıklanan yasal düzenlemeler, yargısal ve bilimsel içtihatlarla bu çerçevede yapılan değerlendirmeler sonucunda "kefalette eşin rızasına ilişkin Türk Borçlar Kanunu'nun 584'uncu maddesindeki düzenlemenin aynı Kanununun 603. maddesi uyarınca 'aval'de uygulanmasının gerekmediği" yönünde 20.04.2018 günü oy çokluğu ile üçüncü görüşmede karar verildi."

VIII. YARGITAY İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARINDA İLERİ SÜRÜLEN GEREKÇELER VE DEĞERLENDİRMESİ

A. Senedin Güvenliğini ve Tedavül Hızını Olumsuz Etkileyeceği Gerekçesi

Yargıtay'ca ileri sürülen gerekçelerden ilki, kambiyo senedinde aval şerhinin şüphe uyandırmasının, avalden başka bütün senedin de güvenliğini etkileyeceği ve gerek lehdar gerekse sonraki cirantalar ve nihayet hamil için senet güvenliğini zayıflatacağı, bu suretle senedin tedavül kabiliyetini kaybetmesine neden olacağıdır.

Bu gerekçeye katılmak mümkün değildir. Her şeyden önce, bütün kambiyo senetlerinde bir avalistin bulunması zorunlu değildir ve hatta pek çok kambiyo senedi, aval olmaksızın düzenlenmektedir. Aval, kambiyo senedinde zorunlu bir unsur olmadığı için, senedin güvenilirliğini etkilemesi de mutlak bir husus olamaz. Senedin güvenilirliği tartışmaya açılmaz. Sadece avalin geçerliliği tartışmaya açılır. Güvenden zedelenen, sadece aval ilişkisi olur. Kaldı ki, avalde eşin rızasının gerekliliği aranır, bu sadece alacaklının avalistin eşinden rıza alınmış olduğunu ilave olarak sorgulamasını gerektirecektir.

Alacaklılar, lehdarlar, salt avalin varlığını aramamakta, ayrıca avalistin kredibilitesini de detaylı sorgulamaktadır. Mevcut sorgulamada, bir de eşin rızasının mevcudiyetini araştırmaları, herhalde katlanılamayacak bir külfet değildir. Veleve ki, bunu ihmal etmeleri,

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

senedi değil, sadece avalî hükümsüz kılacaktır. Eşten alınacak, ayrı bir belgede adı yazılı bir rıza beyanını senede iliştipir tedavüle sokmak, çok da güç olmasa gerektir. Kaldı ki, imzaların istiklali ilkesi gereğince, avalistin imzasının herhangi bir sebeple hükümsüzlüğü, örneğin eşin rızasının bulunmayışı, sadece avalî hükümsüz kılar. Diğer imza sahiplerinin yükümlülüğü devam eder (TTK m. 677/1).

Avalin geçerliliği ile senedin geçerliliği farklı olduğuna göre, senedin tedavül hızını veya güvenilirliğini gerekçe göstererek korumak istenilen menfaat ile eşin rızasını arayan düzenlemenin koruduğu menfaatleri tartmak gerekir. Bir yandan en kötü ihtimalle senedin avalistin kişisel teminat olmaksızın mevcut ve geçerli olması sonucu karşımıza çıkacakken, diğer ihtimalde aval verenin (örneğin hatır amacıyla teminat vermek için aval vermesi ve bu borcu ödemek zorunda kalması halinde) ailenin ekonomik yönden ve aile birliği açısından yıkıma uğraması sonucuyla karşılaşılacaktır. Hangi menfaat daha önemlidir diye soracak olursak, herhalde Anayasanın ailenin korunmasına ilişkin amir hükmü de dikkate alındığında, eşin rızasının alınmasının zorunluluğu yönünde tercih kullanılmalıdır⁵⁷.

TBK m. 584 hükmünün mehazı İsvBK m. 494 görüşülürken de, eşin rızasının kefalette aranmasının, kefalet sözleşmesine ağır bir yük getireceği, sekteye uğratacağı gibi görüşler ileri sürülmüş ise de, bu görüş kabul görmemiştir⁵⁸. Kanaatimizce kanun koyucu, işlem hızı ile aile bütünlüğü menfaatlerinin mukayesesinde tercihini açıkça kullanmıştır.

B. Avalistin Evli Olup Olmadığının Senetten Anlaşılmasının Şart Olduğu ve Bu Sebeple Bunu Belgelendirmenin Zorluğu Gerekesi

Yargıtay, ikinci gerekçe olarak, aval veren kimsenin evli olup olmadığını senetten anlaşılmasını gerektireceği, sonraki cirantalar bakımından bunu bilmenin şart olduğunu, Avalistin nüfus bilgilerinin ve medeni hâlinin senede derc edilmesi ya da buna ilişkin resmî kayıtların senede eklenmesinin ise uygulama bakımından doğru ve işlevsel olmayacağı ifade edilmiştir.

⁵⁷ Aynı yönde bkz. Şeker, s. 80-81.

⁵⁸ Kırca, s. 437.

Bu gerekçe de tatmin edici olmaktan uzaktır. Resmi kayıtların senede eklenmesi, medeni halin senede derç edilmesi türü gerekçeler, hukukî olmaktan uzaktır. Zira ticarî senetlerde ne borçlunun ne de cirantaların nüfus bilgileri senede derç edilmemektedir. Poliçe ya da bono borçlusunun kimliği ve imzası, sonraki cirantalar açısından meçhuldür. Son hamil, kendisinden önceki imza sahiplerinin kimlik bilgilerinden ve hatta imzasının gerçekliğinden emin değildir.

Aynı gerekçe, kefalet için de söylenebilir. O halde, kanun koyucunun kefalet sözleşmesinde de eşin rızasını araması doğru değildir.

Senet tedavül ettirilirken, ilave adî yazılı bir belgede eşin rızasının mevcut olduğunun ispatlanması pekâlâ mümkündür. Senet ciro ve teslim edilirken, bu adî yazılı belgenin iliştilirilmesinde herhangi bir zorluk olmadığı gibi, yasal bir sakınca da söz konusu değildir⁵⁹.

C. Kefaletle ve Avalde Menfaati Korunan Tarafların Farklı Olduğu Gerekçesi

Yargıtay'ca ileri sürülen üçüncü gerekçe, ilginçtir. Kefalet ile avalin her ikisinin de kişisel güvence sağladığı konusunda tereddüt bulunmamakla birlikte, kefaletle dair hükümlerin kefil alacaklıya karşı koruduğu, avale ilişkin hükümlerin hamili, asıl borçlu ile müracaat borçlularına karşı koruduğunun gözden kaçırılmaması gerektiği, bu bakımdan kefalet ile aval hükümlerinin birbiriyle kıyaslanmasının normun koruma amacı ile de uygun düşmediği ileri sürülmüştür.

Bu gerekçeye iki sebeple itiraz etmek gerekir. İlkin TBK m. 603 hükmü, ayniyeti değil, benzer nitelikli hukuksal kurumlarda bu şartı aramaktadır. Başka bir ifadeyle, TBK m. 603 kefaletle en çok benzeyen kurumları değil, gerçek kişilerce, kişisel güvence verilmesine ilişkin başka ad altında yapılan diğer sözleşmelere de uygulanacağını düzenlemiştir. Kefalet ile aval arasında bir fark olması, gayet normaldir. Aksi halde ikisini de aynı isimle kavramsallaştırmak gerekirdi.

Koruma normlarının farklı olduğu hususuna gelince, kefalet ve avale ilişkin hükümlerin değerlendirmesi de hatalıdır. Kefaletle ilişkin

---

⁵⁹ Altop, Atilla, Gerçek Kişilerce Gerçekleştirilen Aval İşlemlerine, TBK M. 603 Hükmü Uyarınca Kefaletin Şekline İlişkin Hükümler Uygulanacak mıdır? İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 1, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan-Cilt: II, Ankara, 2016, s. 301 vd.

hükümler, kefil alacaklıya karşı korumak için değil, kefalette tarafların hak ve borçları ile bu kuruma ilişkin temel hükümleri düzenlemektedir. Aynı şey, aval için de söz konusudur. Maddede geçen sözleşme ifadesine sıkı sıkıya bağlı kalarak, avalin bir sözleşme olmamasını gerekçe olarak değerlendirmek, aşağıda izah edileceği üzere, amaçsal değil, lafzi bir yorum teşkil eder. Oysa yorum yoluna başvururken, kanunun ruhunu, hükmün amacını (*ratio legis*) esas almak gerekir. Burada dikkate alınması gereken sadece TBK m. 603 hükmünün lafzı değil, aynı zamanda bu hükmün gerekçesiyle amacını ve aynı zamanda TBK m. 584 hükmünün de amacını birlikte dikkate almak lüzumudur.

D. Uygulamada Yarattığı Güçlük Sebebiyle Eşin Rızasını Arayan Hükmün Kapsamının Kanun Değişikliğiyle Daraltılmış Olduğu Gerekçesi

Yargıtay tarafından ileri sürülen bir başka gerekçe, TBK m. 584 hükmünün uygulamada yarattığı sorun sebebiyle, 2013 yılında bu maddeye eklenen ve eşin rızasının aranmayacağı hallere ilişkin kapsamı genişleten 6455 sayılı Kanunda avalin sayılmamış olması, avalin TBK m. 603 kapsamında değerlendirilmemiş olmasıdır. Bunu gerekçe sayarsak, o halde garanti sözleşmeleri de sayılmamış olduğu için, TBK 603, garanti sözleşmelerine de uygulanmaz. Ayrıca, TBK m. 584 hükmünde bir değişiklik yapan Kanunun TTK'da düzenlenmiş bir müesseseyi burada saymamış olmasını gerekçe saymak, herhalde gözden, dikkatten kaçan bir değerlendirme hatası saymak icap eder.

Önemle belirtmek gerekir ki, Yargıtay'ın 6455 sayılı Kanunla yapılan değişiklikleri de tamamen hatalı yorumladığı görülmektedir. Bu yasayla eşin rızasının aranmayacağı halleri genişleten düzenleme dikkatle incelendiğinde, kefilin kendi işi ile ilgili borçlandığı veya en azından hissedarı olduğu bir şirketin borçları sebebiyle kefil olması durumu kapsama alınmıştır⁶⁰. Başka bir ifadeyle, eşin rızasını arayan hükmün kapsamı daraltılırken, yasanın amacından uzaklaşılması ve hatta tam

⁶⁰ Bu hususta ayrıntılı açıklama için bkz. Yalçınduran, Türker: “Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızasına ve Bu Rızanın Türk Borçlar Kanunu'nun 603. maddesi Gereğince Gerçek Kişilerin Taraf Olduğu Kişisel Güvence Verilmesine İlişkin Diğer Sözleşmelerde de Bulunmasına Dair Türk Borçlar Kanunu'nda Yapılan Düzenlemenin Değerlendirilmesi”, İÜHFM, Cilt: LXXIV, Sayı: 1, 2016, (E.T. 22.02.2019, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/292224>), s. 472-474

olarak bu amaca uygun bir biçimde değişiklik yapılmıştır. Salt üçüncü kişilerin borçlarına güvence teşkil eden kefaletlerde, eşin rızasından sarfi nazar edilmiş veya geri adım atılmış değildir. Daraltılan kapsam, eşin kendi ticarî veya esnaf faaliyetleri alanına giren hususlarda rıza alınmasına gerek olmadığıdır. Bu hükmü, avalde de bu şekilde anlamaya ve uygulamaya herhangi bir engel yoktur.

E. Avalin Teminat Dışında Ekonomik Bir Fonksiyonu Olduğu Gerekeşi

Yargıtay'ın doktrin ve HGK'na dayandırdığı bir başka gerekçe ise şudur: Avalin teminat fonksiyonunun yanında iktisadî bir fonksiyonunun da bulunmasının Türk Borçlar Kanunu'nun 603. maddesinin avale uygulanmasına engel teşkil ettiği, ticarî işlerin hız ve kolaylık gerektirdiği ve kambiyo senetleri, kıymetli evrakın özelliği olan tedavül kabiliyetinin en hızlı şekilde gerçekleştiği senetler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eşin rızası müessesesinin, kambiyo senetleri hukukunun oluşturduğu sistem ile bağdaşmayacağı ileri sürülmüştür.

Bu gerekçeye de katılmak mümkün değildir. Gerekçenin ifade biçimi ve zıt anlamı, sanki avalin teminat dışında ekonomik bir fonksiyonu olduğu, buna karşılık kefalette bu işlevin olmadığı gibi bir anlam ortaya koymaktadır. Aval gibi, kefalet de ticarî yaşamda kullanılan teminat kurumlarıdır. Elbette kambiyo senetlerinin ciro yoluyla devredilebilmesi, onlara işlem hızı sağlar. Buna karşılık, yukarıda da ifade edildiği üzere, hamilin, ciro silsilesi içinde yer alan cirantaların imzalarının doğruluğu konusunda kesin bir güven ve inanca sahip olduğunu ve senedin niteliği itibarıyla bunu sağladığını söylemeye imkân yoktur.

Oysa yukarıda da ifade edildiği üzere, eşin rızasının mevcudiyeti veya yokluğu, senedin ne geçerliliğini ne de tedavül hızını etkiler. Adî yazılı bir rıza beyanının senedin tedavül hızını nasıl olumsuz etkileyeceği izaha muhtaçtır⁶¹. Denilebilir ki, bu adî rıza beyanı imzanın eşe aidiyeti, eşin kimliği ve sair hususlar şüphe yaratır. Sonraki cirantalar için, keşidecinin veya avalistin imzasının da aidiyeti, kimliği ve sair hususlar da şüphelidir.

---

⁶¹ Aynı yönde bkz. Şeker, s. 80.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

Gerçekten de, Yargıtay'ın eşin rızasının aranmasının, senedin tedavül hızına olumsuz etkisine ilişkin değerlendirmesi, tamamen soyut ve dayanaktan yoksundur.

Sürekli ifade edilen 'ticarî yaşamdaki sürat ve güven' ihtiyacı, şüphesiz önemli olmakla birlikte, Anayasa tarafından toplumun temeli kabul edilen ailenin korunması lüzumu, herhalde ticarî yaşamın süratinden daha büyük ehemmiyeti haizdir. Bu kaygıyı duymak ve dile getirmek, yasa koyucunun görev alanında kabul edilmek icap eder. Yargı organlarının zorlama yorumlarla yasa koyucunun amaçlarından farklı bir sonuca ulaşması doğru bir yaklaşım olmasa gerektir.

F. Avalin Tek Taraflı Bir İşlem Olduğu, Oysa TBK m. 603 Hükümünün Sözleşmeleri Bu Kapsama Aldığı Gerektir

Yargıtay'ın ileri sürdüğü gerekçelerden biri de, TBK m. 603 hükümünün kişisel güvence verilmesine ilişkin başka ad altında yapılan *sözleşmelere* uygulanacağı, oysa avalin tek taraflı bir hukukî işlem olduğudur.

Avalin kişisel güvence verilmesine ilişkin bir kurum olduğu tartışmasızdır. *Altop*, TBK m. 603 hükümünü hazırlayan komisyonun bir üyesi olarak, Yasa metninde geçen "sözleşme" kavramının, aslında hukukî işlem olarak anlaşılması gerektiğini, sehven sözleşme ifadesinin kullanıldığını, yoksa tek taraflı hukukî işlemleri hükümün kapsamı dışında bırakmaya yönelik bilinçli bir terminolojik tercihi yansıtmadığını ifade etmiştir⁶².

Kaldı ki, böyle olmasa bile, Yargıtay'ın yaptığı yorum, amaçsal olmaktan ziyade, lafzi bir yorum teşkil eder. Oysa bu tür durumlarda, amaçsal yoruma üstünlük tanınması herhalde tartışma götürmez bir gerçektir.

G. Ailenin Ekonomik Bütünlüğüne Yönelecek Tehditlerin Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı İle Zaten Bertaraf Edilebileceği Bu Sebep AVALDE EŞİN RIZASINA GEREK OLMADIĞI GEREKTİR

Yargıtay, ailenin ekonomik bütünlüğüne yönelebilecek tehditlerin her zaman için Türk Medeni Kanunu'nun hakkın kötüye kullanılmasını

---

⁶² *Altop*, s. 298 vd.

engelleyen 2'nci maddesi ile bertaraf edilmesinin mümkün olduğunu ifade etmektedir.

Bu gerekçe, tamamen soyut olduğu gibi, bunun nasıl mümkün olabileceğini anlamak güçtür. Eşinden habersiz bir arkadaşının 400.000 TL borçlusu olduğu kıymetli evraka, sırf kıramadığı için aval veren bir kişiyi ele alalım. Senedin borçlusu tarafından borç ödenmediğinde veya alacaklı tarafından doğrudan avaliste başvurulduğunda, avalist, borç için takip edilip, arabasına, bankadaki parasına, evine ve eşyalarına haciz konulduğunda, TMK m. 2 hükmü ile mahkemece nasıl korunacağı, gerçekten izaha muhtaçtır. Yargıtay, burada hakkı kötüye kullanan kişi/taf olarak kimi kabul edecek ve ne şekilde bir koruma sağlayacaktır? Hakkını kötüye kullanan alacaklı mı, asıl borçlu mu yoksa avalist midir?

IX. SONUÇ

Kefalet sözleşmesi gibi aval de kişisel güvence sağlayan hukuki işlemlerdendir. Genellikle bir menfaati olmadığı halde başkaları için kefil olan veya aval veren kişiler, bu yolla kendileri ve ailelerinin ekonomik geleceklerini ve güvenliklerini ciddi bir tehlike içine atmaktadırlar. Bu bakımdan 6098 sayılı Yasa ile getirilen güvenceler içinde yer alan, eşin rızasını geçerlilik şartı sayan TBK m.584 ve bunun benzer nitelikli sözleşmelerde de aranacağını öngören 603 hükmü, isabetli hükümlerdir.

Aval, TTK'da düzenlenen ve kefalete benzeyen ve fakat ondan farkları olan bir hukuksal kurumdur. TBK m. 603 hükmünün atfı gereği TBK m. 584 hükmünün aval için uygulanması, Yasanın özü ve amacı bakımından, gereklidir. Getirilen düzenlemeler, Türk toplumunun temeli olan ailenin korunmasına yönelik Anayasal ilkeler ile de uyum içindedir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı ile kabul edilen ve avalde eşin rızasının aranmasının TBK m. 603 hükmü kapsamında olmadığına ilişkin değerlendirmesi, hatalı gerekçelere dayanmakta ve Kanunun özü ve amacı ile çelişmektedir.

Kişisel teminattan yoksun (avali geçersiz) ama geçerli bir senet mi, avali tehlikeye atmayıp geçerli kılmak için, ekonomik ve sosyal yönden çöken bir aile mi? Bu denklemde Yargıtay İBK'nın tercihinin ne ölçüde isabetli olduğu bu sorunun cevabında açıkça bellidir. Gerçekten de Yargıtay, bizim de kabul ettiğimiz görüşü benimsemiş olsaydı, sadece avali geçersiz, fakat kendisi geçerli bir senetle karşı karşıya kalırdık.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihatı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

Oysa mevcut içtihat sayesinde avali geçerli bir senet, fakat sosyal ve ekonomik yönden çökmesi muhtemel bir aile ortaya çıkacaktır.

Kanunun özü ve amacı gereği, aval veren kişinin evli olması durumunda, aval verdiği senedin kendi işi ya da hissedarı olduğu bir şirketle ilgili olmaması, salt başkaları lehine verildiği durumlarda, kanaatimizce Yargıtay, doğru bir yorum ve uygulama yoluna gitseydi, aval için eşin adı yazılı bir rıza beyanının senede eklenmesi yönünde bir uygulama başlar ve yerleşirdi. Kefalette olduğu gibi, aval verenin, düzenlenen kıymetli evrak, kendi işi veya ticareti ile ilgili olduğu durumlarda ise, TBK m. 584 hükmü kıyasen uygulanır ve eşin rızası da aranmazdı.

KAYNAKÇA

- ALTOP, Atilla: Gerçek Kişilerce Gerçekleştirilen Aval İşlemlerine, TBK M. 603 Hükmü Uyarınca Kefaletin Şekline İlişkin Hükümler Uygulanacak mıdır? İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 1, Prof. Dr. Turhan Esener'e Armağan-Cilt: II, Ankara, 2016.
- ARAL, Fahrettin / Ayrancı, Hasan: Borçlar Hukuku-Özel Borç İlişkileri, Ankara, 2012.
- ARSLAN, R. / Yılmaz, E. / Taşpınar-Ayvaz, S.: İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2017.
- BAHTİYAR, Mehmet: Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2018.
- BOZER, Ali / Göle, Celal: Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara, 2013, 3. Bası.
- CAN, Mehmet Çelebi: Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesinin Kıymetli Evrak Hukukunda Uygulanabilirliği-Avalde Eşin Rızası Aranmalı mı?, GÜHFD 2017, C. 21, Sa. 3.
- CAN, Mertol: Kıymetli Evrak Hukuku, Ders Kitabı, Ankara 2012.
- DEMİR, Şamil: Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, <http://tbbergisi.barobirlik.org.tr/m2013-108-1307>.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku- Özel Hükümler, Ankara, 2015.
- İMREGÜN, Oğuz: Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2003.
- KINACIOĞLU, Naci: Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1999.
- KIRCA, İsmail: Türk Borçlar Kanunu Tasarısı – Kefalette Eşin Rızası, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara 2006.
- ÖZEN, Burak: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, İstanbul, 2017.
- ÖZTAN, Fırat: Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara, 1997.
- PEKCANITEZ, H. / Atalay, O. / Sungurtekin-Özkan, M. / Özekes, M.: İcra ve İflas Hukuku, 5. Bası, İstanbul 2018.
- REİSOĞLU, Seza: Çek Hukuku, Ankara 2011.
- REİSOĞLU, Seza: Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Kefalet, Ankara, 1992.

Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı
Birleştirme Kararının Eleştirisi

ŞEKER, Muzaffer: Kefalette ve Avalde Eşin Rızası, İstanbul 2017.

ÜLGEN, Hüseyin / Helvacı, Mehmet / Kendigelen, Abuzer / Kaya, Arslan: Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul, 2014.

YALÇINDURAN, Türker: “Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızasına ve Bu Rızanın Türk Borçlar Kanunu’nun 603. maddesi Gereğince Gerçek Kişilerin Taraf Olduğu Kişisel Güvence Verilmesine İlişkin Diğer Sözleşmelerde de Bulunmasına Dair Türk Borçlar Kanunu’nda Yapılan Düzenlemenin Değerlendirilmesi”, İÜHFMD, Cilt: LXXIV, Sayı: 1, 2016, (E.T: 22.02.2019, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/292224>)

YAVUZ, Cevdet / Acar, Faruk / Özen, Burak: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), İstanbul, 2012.

ZEVKLİLER, Aydın / Gökyayla, Emre: Borçlar Hukuku – Özel Borç İlişkileri, Ankara, 2018.